

HET KLEINE KLIMAATWOORDENBOEK

Biogas – Biogas is een vorm van groene energie. Het is een gasmengsel dat bijvoorbeeld ontstaat door vergisting van plantaardig materiaal.

Broeikasgassen – Alle gassen die opwarming van de aarde veroorzaken, zoals CO₂, methaan en lachgas.

Carbon credits - Een carbon credit is een algemene term voor een verhandelbaar CO₂-certificaat. De partij die zijn uitstoot van één ton CO₂ of de equivalente hoeveelheid van een ander broeikasgas wil compenseren, koopt het certificaat van een partij die met dat geld één ton CO₂-equivalenten reduceert, voorkomt of opslaat.

Compensatie / offsetting - Klimaatcompensatie oftewel offsetting betekent dat evenveel broeikasgassen worden gecompenseerd als worden uitgestoten. Compensatie kan door het financieren van projecten die elders broeikasgassen uit de lucht opnemen, of projecten die de uitstoot van broeikasgassen verminderen of voorkomen.

Climate Neutral Group - De Climate Neutral Group is een onafhankelijke organisatie die organisaties helpt hun klimaatimpact te verminderen en eigenaar is van het 'Klimaatneutraal product' keurmerk. Het is een social enterprise, dat wil zeggen dat hun hoogste doel hun maatschappelijke missie is en niet het maken van winst. Winst wordt weer geïnvesteerd in het bereiken van hun doel: een 100% klimaatneutrale wereld.

CO₂ / koolstofdioxide - CO₂ (koolstofdioxide) is een broeikasgas dat vrijkomt door de verbranding van fossiele brandstoffen, zoals aardgas, aardolie en steenkolen. Het is echter ook een gas dat de natuur nodig heeft om te leven. Planten nemen CO₂ op en zetten dit om in zuurstof. En ieder mens ademt CO₂ uit. De balans tussen uitstoot en opname van CO₂ is momenteel uit balans. Het overschot aan CO₂ blijft nog honderden jaren in de atmosfeer.

CO₂-equivalenten - CO₂-eq staat voor CO₂-equivalenten. De melkveehouderijsector produceert een aantal broeikasgassen. De belangrijkste zijn methaan en lachgas. Het ene broeikasgas heeft een grotere invloed op de opwarming van de aarde dan het andere. Om broeikasgassen te kunnen vergelijken en optellen, worden de gassen uitgedrukt in CO₂-equivalenten. Het CO₂-equivalent van methaan is 34 en dat van lachgas is 298. Dit betekent dat 1 kilo methaan hetzelfde effect heeft als 34 kilo CO₂.

Ex-post carbon credits – Deze credits worden pas aan afnemers verkocht nadat de klimaatimpact heeft plaatsgevonden. De bomen zijn bijvoorbeeld gegroeid en hebben de koolstof opgenomen. Voor de opname van CO₂ door de bomen in het afgelopen jaar worden carbon credits uitgegeven.

Fossiele grondstoffen – grondstoffen gemaakt van aardgas, aardolie en steenkolen. Uit eeuwenoude, fossiele resten van dieren en planten ontstaat aardgas, aardolie of steenkool, de bronnen voor grijze (fossiele) energie. Bij de verwerking hiervan komt veel van het broeikasgas CO₂ vrij door de koolstof die eeuwenlang in de aarde zat opgeslagen.

Groene stroom - Stroom dat wordt geproduceerd uit groene energiebronnen zoals wind en zon. Ook wel hernieuwbare energie genoemd omdat de wind en de zon er altijd, onuitputtelijk zullen zijn. Het zijn geen uitputtende bronnen zoals aardgas, aardolie en steenkolen.

ISO-norm – Internationaal gestandaardiseerde normen van de International Standards Organisation (ISO), met als doel dat iedereen die met de ISO normen werkt, aan dezelfde standaarden voldoet. Voor duurzaamheidsclaims wordt de ISO 14021 gebruikt. Voor de carbon footprint berekening wordt ISO 14067 gebruikt.

Hernieuwbaar – Iets dat onderdeel is van een kortdurende, natuurlijke cyclus. Planten, zon en wind zijn bijvoorbeeld hernieuwbaar. Maar fossiele grondstoffen zoals aardgas en aardolie niet omdat het ontstaan daarvan uit fossielen eeuwen duurt en de bron niet op korte termijn aangevuld kan worden.

Klimaatakkoord van Parijs – In 2015 zijn de Verenigde Naties in Parijs overeengekomen om de wereldwijde temperatuurstijging onder de twee graden te houden. Om dat te bereiken, moet de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met 30% gereduceerd zijn t.o.v. 1990 en in 2050 met 95%.

Klimaatcheck – Een tool van Arla waarmee de melkveehouders op basis van bedrijfsgegevens de klimaatvoetafdruk (carbon footprint) van hun melk kunnen berekenen.

Klimaatneutraal – Volgens de ISO norm voor duurzaamheidsclaims is een carbon neutral product een product met een carbon footprint van nul of een product met een carbon footprint dat is gecompenseerd. Deze compensatie kan plaatsvinden via projecten waarbij broeikasgassen worden opgenomen in de natuur of via projecten die broeikasgassen verminderen of voorkomen.

Klimaatneutraal product keurmerk – Een keurmerk waarvoor de standaarden zijn opgesteld door de Climate Neutral Group. De klimaatvoetafdruk van een product moet in 2030 met 25% gereduceerd zijn en in 2050 tot nul zijn teruggebracht. De nog aanwezige uitstoot moet volledig gecompenseerd worden om klimaatneutraal te zijn.

Klimaatverandering - Door een overschot aan broeikasgassen in de atmosfeer raakt het klimaat uit balans en warmt de aarde op.

Klimaatvoetafdruk / carbon footprint - Volgens de ISO norm voor duurzaamheidsclaims is de carbon footprint van een product de totale netto uitstoot van broeikasgassen gedurende de hele levenscyclus van een product. Dus in het geval van melk is het de totale netto uitstoot van koe (inclusief veevoer) t/m koelkast bij de consument thuis (inclusief de afvalverwerking).

Koolstofvastlegging – Het opnemen en opslaan van het broeikasgas CO₂ uit de atmosfeer door bomen, planten en gras en hun uitgebreide wortelstelsels.

Lachgas - Lachgas, ook wel distikstofmonoxide genoemd, is een sterk broeikasgas. Het is 298 keer sterker dan CO₂, dat wil zeggen dat 1 kg lachgas de aarde 298 keer meer opwarmt dan 1 kg CO₂. In de melkveehouderij komt lachgas vrij bij de bemesting van het land. Een deel van de stikstof in mest wordt in de bodem door micro-organismen omgezet in lachgas. Lachgas bedraagt zo'n 30% van de broeikasgasuitstoot op de melkveehouderij.

Methaan - Methaan is een sterker broeikasgas dan CO₂, het warmt de aarde 34 keer meer op, daarentegen blijft methaan 'slechts' 12 jaar in de atmosfeer. Methaan komt vrij bij afbraakprocessen in de natuur. Ongeveer de helft van de broeikasgasemissies op een melkveebedrijf wordt veroorzaakt door methaan. Ongeveer 80% hiervan komt vrij bij pensvertering van de koe ('boeren en scheten') en ongeveer 20% vanuit de mest.

Netto klimaatneutraal / carbon net zero – Deze term wordt gebruikt door het Science Based Targets Initiative en houdt in dat de uitstoot van broeikasgassen zo ver mogelijk gereduceerd is en de resterende, onvermijdelijke uitstoot geneutraliseerd wordt door opname van broeikasgassen door de natuur, waardoor de balans netto nul is.

Reductie – In deze context betekent reductie het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen.

Science Based Targets – Het Science Based Targets initiatief is een samenwerking tussen o.a. het Wereldnatuur-fonds (WNF), Carbon Disclosure Project (CDP), World Resources Institute (WRI) en het United Nations Global Compact (UNGC). Bedrijven kunnen zich bij dit initiatief aansluiten en op wetenschap gebaseerde doelstellingen vastleggen ten aanzien van de uitstoot van broeikasgassen. Deze doelstellingen moeten in lijn zijn met het klimaatakkoord van Parijs om de temperatuur niet meer dan 2 graden te laten stijgen.

VCS-standaard - Verified Carbon Standard (VCS) is wereldwijd een van de beste, onafhankelijke normen voor klimaatcompensatie. De onafhankelijke controle op de Verified Carbon Standard garandeert dat:

- de klimaatcompensatie daadwerkelijk plaatsvindt,
- goed en conservatief gemeten wordt,
- additioneel en permanent is,
- transparant gecommuniceerd wordt en
- slechts eenmaal geclaimd wordt.